

Väinö Linna

TÄÄLLÄ POHJANTÄHDEN ALLA

*Suomi
Finland*
100

DRAMATURGIN SANA

Reilu puolitoista vuotta sitten puhelimeni soi. Iiristiina soitti ja kysyi minulta lähtisinkö dramatisoimaan hänen kanssaan uutta versiota Pohjantähdestä. Olin iloinen, yllättynyt ja hetkessä kiinnostunut kuten freelancer ja pätkätyöläinen nykymaassamme on kiinnostavan työtarjouksen osuessa haavin suulle. En kuitenkaan vastannut heti, sillä mieleeni alkoi puskea nöyryyttä ja jopa piinaavaa pelkoa. Miten käsitellä Suomen ehkä merkittävintä kirjallista teosta, miten pureutua sisällissodan inhimilliseen tragediaan ja miten valita ja rajata taustaa aineistoa siitä tutkimuskirjallisuudesta, joka noista vuosikymmenistä on kirjoitettu?

Suomen sisällissotaa käsiteltiin pitkään voittajien näkökulmasta, jolloin syyt, tavoitteet, tapahtumat ja saavutukset arvioitiin yhden narratiivin kautta. Kuten teoksessa Suomen poliittinen historia 1809 – 2009 todetaan, ei

tilanne viime vuosisadan alussa ollut mitenkään selkeä tai edes kaksijakoinen. Käsitykset kansasta ja itsenäisyydestä vaihtelivat, samoin päämäärien ja keinojen valikoima. Väinö Linna on todennut, että torpparikysymykseen tiivistyi jotain äärimmäisen olennaista siitä tilanteesta, joka suomalaisen maaseutuyhteiskunnan kohdalta johti kapiinaan. Huolimatta teknisestä ja taloudellisesta edistyksestä eriarvoisuus ja epävarmuus kasvoivat. Maanomistajilla ei ollut halua luopua omaisuudestaan, mikä on inhimillisesti ymmärrettävää, mutta yhteiskunnallisesti kestämatöntä.

Linnan trilogian mestarillisuus rakentuu kahden tukijalan päälle, tosiasioden tunnustamiseen ja tavoitteissaan tunnistettaviin henkilöihin. Syvälinen kudelma on fiktiivisyydestään huolimatta tarkan totuudellinen ja äärimmäisen ajankohtainen muutenkin kuin historiallisten tasavuosien tähden.

Kehitys kohti hyvinvointiyhteiskuntaa on edennyt uhrausten ja erehdysten kautta. Kehityksen turvaaminen on meidän kaikkien velvollisuus ja tehtävä. Yhtenäisyys ei synny juhlapuheista, se syntyy yhteisistä tavoitteista. Nykyisen työelämän ja maailmanpolitiikan myllerryksessä on entistäkin tärkeämpää, että heikompia puolustetaan. Kuten Linna esseessään toteaa, saattaa sudesta välillä tulla lammas ja toisinpäin, mutta eettinen ja esteettinen linja voidaan silti pitää harvinaisen selvänä: ”Minulla on sellainen vakaumus elämän menosta, että sovinto ja ystävyys on mahdollinen sillä ainoalla edellytyksellä, että kaikki yksimielisesti pitävät lampaan puolta suttakaan sen kummemmin vihaamatta.”

Vanntauskoskella 6.11.2017

Janne Rosenvall

Kuva Tatu Kantomaa

VALTALAKI

*Suomen itsenäiseksi
julistamista edelsi maan
sisäinen taistelu valtalaista ja
sitä seurasi kansaa jakanut
Suomen sisällissota
kevättalvella 1918.*

TAUSTAA

Venäjän keisari Nikolai II oli luopunut vallasta maaliskuussa 1917 eikä Venäjällä ollut oikein selvyyttä siitä, kenellä on tuossa tilanteessa korkein valta. Kun asia oli epäselvä Venäjällä, sitä se oli myös autonomisessa Suomessa. Pietarissa valtaan tuli väliaikainen hallitus, jota veti pääministerinä Aleksander Kerenski samaan aikaan kun Lenin ja Trotski kokosivat joukkojaan vallankumoukseen.

VALTALAKI

Valtalaki oli Suomen eduskunnan heinäkuussa 1917 hyväksymä perustuslaintasoinen laki, jolla aiemmin Venäjän keisarille kuulunut korkein valta Suomen suuri-ruhtinaskunnassa siirrettiin eduskunnalle. Hallituksen toimi senaatti, jota johti maailman ensimmäinen sosialidemokraattinen pääministeri Oskari Tokoi.

Tokoi arvioi, että Venäjällä väliaikainen hallitus oli kaatumassa ja bolševikit olivat ottamassa vallan. Tokoin mielestä valtalain hyväksymiselle ei olisi enää mitään estettä, sillä bolševikkien hallitsemat sotilas- ja työväenneuvostot suhtautuivat Suomen itsenäisyyteen myönteisesti. Vaikka Sdp:llä oli enemmistö eduskunnassa, se ei pystynyt omin voimin saamaan valtalakia perustuslain säätämistä koskevassa järjestyksessä läpi. Sosialistit tarvitsivat siis äänestyksessä apua porvareilta.

Heinäkuun 18. päivä 1917 laki hyväksyttiin ja sitä tuki osa porvarillisista puolueista, jotka uskoivat päätöksen edistävän Suomen itsenäisyyttä. Valtalaki ei kuitenkaan koskaan tullut voimaan, sillä sitä vastustanut Venäjän väliaikainen hallitus hajotti Suomen eduskunnan lain suomalaisten vastustajien myötävaikutuksella.

*”Kyllä.
Sosialismi on unelma.”*

- räätäli Halme

Lähteet: Wikipedia, Otavan Suuri Ensyklopedia,
<https://demokraatti.fi/tatakin-juhlitaan-2017-maailman-ensimmainen-demaripaaministeri-tuli-suomesta/>,
<http://kemppinen.blogspot.fi/2013/01/valtalaki.html>

ROOLEISSA

KOSKELAN PERHE

- JUSSI** Olli-Kalle Heimo
ALMA Anna Ojanne
AKSELI Olli Haataja
ALEKSI Karri Kejonen, näyttelijäharjoittelija
AKUSTI Ville Rita, näyttelijäharjoittelija

KIVIVUOREN PERHE

- OTTO** Petteri Rantatalo
ANNA Minna Maaria Virtanen
ELINA Maria Sarkkinen
OSKARI Jukka Moskuvaara, vierailija
JANNE Toni Riihiluoma, vierailija

PAPIN PERHE

- ELLEN** Suvi-Maaria Virta
LAURI Seppo Timonen
ILMARI Sauli Pietarinen, näyttelijäharjoittelija

TÖYRYN PERHE

TÖYRYN ISÄNTÄ Petteri Rantatalo

EMÄNTÄ Mirva Kuivalainen

ARVO Karri Kejonen, näyttelijäharjoittelija

LAURILAN PERHE

ANTTOO Markku Maasilta

ALINA Petra Kauppila, tanssija

UUNO Sauli Pietarinen, näyttelijäharjoittelija

ELMA Olga Kastemaa, näyttelijäharjoittelija

PERHEETTÖMÄT

AUNE LEPPÄNEN Mirva Kuivalainen

HALME Kai Paavilainen, vierailija

PARONI Markku Maasilta

HELBERG, KANSANEDUSTAJA Olli-Kalle Heimo

YLLÖN ISÄNTÄ, UPSEERI, ym. Heikki Vanhanen, avustaja

MELLON ISÄNTÄ, PUNASOTILAS, ym. Artur Erjala, tanssija

KERJÄLÄINEN, PUNASOTILAS, ym. Ella Posti, tanssija

TYÖLÄINEN, PUNASOTILAS, ym. Jussi Ulkuniemi, tanssija

LISÄKSI kaikki näyttelijät (paitsi Maria Sarkkinen ja Olli Haataja) tekevät useita rooleja, kuten: nimismies, opettaja, suomettarelaiten ehdokas, isäntiä, punaisia ja valkoisia sotilaita, talkoolaisia, rikkureita, työläisiä, kokousväkeä, lapsia, nuoria, vankeja, juhlaväkeä ja äänestäjiä.

Tanssijat ovat P-K:n ammattiopiston Outokummun tanssin koulutuksen opiskelijoita.

The image features three silhouetted figures in dynamic, expressive poses against a bright, hazy background. The figure in the foreground is bent over, with one arm extended forward. The middle figure is in a crouched, lunging position. The figure in the background is standing and leaning back. The background is a mix of warm orange and yellow tones, suggesting a sunset or sunrise, with a bright light source on the left creating a lens flare. The overall mood is one of movement and energy.

*”Teitin täytyy nyt olla rohkeita.
Minä oon ollu oikeudessa ja
saanu kuolemantuomion.”*

– Akseli Koskela

TYÖRYHMÄ

DRAMATISOINTI Janne Rosenvall ja Iiristiina Varilo

OHJAUS Iiristiina Varilo

KOREOGRAFIA Ari Numminen

MUSIIKIN SOVITUS JA SÄVELLYS Petri Tiainen

LAVASTUS- JA PUKUSUUNNITTELU Kaisu Koponen

VALOSUUNNITTELU Asko Heiskanen

PROJISOINNIT Anssi Pennanen ja Mikko Pajanen

ÄÄNIMESTARI Petri Kettunen

TARPEISTO Tuija Lehtinen

KAMPAAJA-MASKEERAAJA Sanna Sahlman

NÄYTTÄMÖMESTARI Anssi Pennanen/Martti Mujunen

NÄYTTÄMÖMIEHET Juha Kerkkonen/Jouni Pietarinen

ÄÄNET ESITYKSISSÄ Petri Kettunen

VALOT JA VIDEOET ESITYKSISSÄ

Asko Heiskanen/Mikko Pajanen

JÄRJESTÄJÄ Juha Kokko/Jussi Heikkilä

KUISKAAJA-TARPEISTONHOITAJA Tarja Öisti

PUKIJAT Riitta Hyvärinen/Terhi Piirainen

TEKIJÄNOIKEUDET Väinö Linnan perikunta

KIITOKSET Miikka Ahlman/videoiden taustamusiikki

ENSI-ILTA 25.11.2017 Joensuun kaupunginteatterin
suurella näyttämöllä

VÄINÖ LINNA

Syntyi: 20. joulukuuta 1920, Urjala

Kuoli: 21. huhtikuuta 1992, Kangasala

Väinö Valtteri Linna oli suomalainen kirjailija ja tieteen akateemikko. Hänet tunnetaan erityisesti Suomen historiaa kuvaavista teoksistaan Tuntematon sotilas ja Täällä Pohjantähden alla.

Linna on ainoa tieteen akateemikon arvonimen saanut henkilö, jolla ei ole akateemista tutkintoa eikä tieteellistä uraa.

Täällä Pohjantähden alla on romaanitrilogia, jonka osat WSOY julkaisi vuosina 1959, 1960 ja 1962.

Kirjasarjan teemana on vuoden 1918 sisällissota erityisesti ns. hävinneen osapuolen eli punaisten näkökulmasta. Tapahtumapaikkana on hämäläinen maaseutu ja ajassa teos liikkuu 1880-luvulta 1930-luvulle.

Kuva WSOY:n arkisto

*”Suomalainen viha on kuin suolampi:
musta, kylmä, syvä ja samea.”*

